

אשי, וזה אולי מפני שלפני לשון המשנה דחוק וכנ"ל, מכוח קושי התוס', או אולי דס"ל דרב אשי לא בא לחלוק על אביי אלא להוסיף על דבריו (וכ"ב בית שמואל" הני"ל). עכ"פ ברור שלהלכה נקטינן כאביי, שכל שבא לטעון נגד תקנת חכמים הוא בגדר המוציא מחבירו עליו הראיה, אף על פי שבפועל הוא מוחזק בממון.

א"כ בנידון דידן יש לנו לפרש הסכמתה לפי הפחות ביותר, ואם אמנם לא ניתן לפרש שהסכמתה היא ליום אחד או חודש אחד בלבד, כי על זה לא שייך תנאים והסכמה, ומכל מקום למשך זמן של שנה - כטענת האשה, ודאי שניתן לפרש הסכמתה, וכעין שמצינו לענין לשאת בעול במסי העיר: "כמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר? - י"ב חודש" (בבא בתרא ז' ע"ב). הרי ששיעור זה של י"ב חודש נחשב לדירת קבע. ועל כן, אף שלא נתפרש בשעה שהוסכם ביניהם לכמה זמן הסכמתה מחייבת, מספיק לפרש הסכמתה למשך שנה בלבד. ואין לדון בזה לאחר שעבר זמן זה מצד הסכמתה, רק מצד ההלכה הכללית, המפורשת בסי' ע"ד הני"ל, ובזה הרי כנ"ל בכהאי גוונא שאינה תובעת הרחקתן של הנשים מן הבית, אלא היא המוכנה לעזוב, ותובעת מדור כפי התחייבותו, הדין עמה.

ונוסיף עוד, שלפי מה שהסקנו, שבכל מקרה של ספק אם נפטר מתקנת חכמים או לא, יד הבא מכוח תקנת חכמים על העליונה והבא לפטור עצמו הוא שנחשב למוציא שעליו הראיה. א"כ גם אם לא נרד לחילוק האמור לעיל בין שתובעת הרחקת הנשים הללו, לבין שתובעת מדור לעצמה, ונראה שהדבר עדיין תלוי במחלוקת, אם כהמחבר בשו"ע, עפ"י דעת הרמב"ם, ואף כהרמ"א עפ"י דעת הרב המגיד שמקורו ברי"ף, ואף אם לא נקבל הכרעת "בית מאיר" להלכה כהרמב"ם, עכ"פ הן מידי ספק לא יצא; וגם אם אינו אלא ספק, הרי יש לראות האשה כמוחזקת כיוון שבאה מכוח תקנת חכמים. והבעל כמי שבא להוציא, ודיינינו ביה המוציא מחבירו עליו הראיה. וא"כ אין ביד הבעל להכריח האשה לדור עם חמותה ואחותה, מבלי צורך שתוכיח שהן הן המצירות ומריעות לה. ויש עליו חיוב להעמיד לרשותה מדור בנפרד מנשים אלה. (ועיין עוד ב"פסקי דין רבניים", ח"א עמ' 201 ואילך אריכות גדולה ענין המנהג בענין זה).

מסקנא דמילתא:

אף על פי שהאשה הסכימה בשעת הקידושין והנישואין לדור יחד עם חמותה ואחות בעלה, כל שלא נתפרש במפורש אורך הזמן, יש לפרש הסכמתה לזמן הפחות ביותר, שהוא שנה אחת. וכל שעברה שנה, הרשות ביד האשה לתבוע מדור בנפרד, ושומעין לטענתה בזה כשטוענת שמציקין לה ומריעין לה, אף אם אינה מוכיחה שלא היא המגלגלת הקטטה. ואם כן בנידון דידן שכבר עברה למעלה משנה מזמן הנישואין, (ונוסף על זה נולד תינוק, וזה גם משמש גורם מכביד בבית מגורים משותף), טענת האשה למדור בנפרד מתקבלת, והבעל חייב להעמיד לרשותה דירה נפרדת. וכל עוד אין הוא עושה כן, עזיבתה את הדירה המשותפת מוצדקת וחייב במזונותיה בכל מקום שהיא.

בהתאם לכל הני"ל אנו פוסקים:

- א. הערעור מתקבל, והבעל חייב לשכור דירה על מנת שיגור שם עם אשתו ובתם בשלום ושלחה.
- ב. כל עוד אין הבעל ממלא האמור בסעיף א' הבעל חייב במזונות אשתו, למרות עזיבתה את מקום מגוריהם הקודם שהיה יחד עם חמותה ואחות בעלה.
- ג. התיק מוחזר בזה לכב' ביה"ד האזורי בחיפה על מנת לקבוע את גובה המזונות לאשה שחייב בהם, בהתאם לצרכי האשה והכנסות הבעל.
- ד. עד לקביעת ביה"ד את גובה המזונות, כאמור בסעיף ג', אנו פוסקים לאשה מזונות זמניים.

סימן נא: חלוקת הנכסים עם הגירושין

זהו ערעור על פסק דין של כב' ביה"ד האזורי לתל אביב מיום כ"א כסלו תשל"ז תיקים: לג11235/, 10579ד/ בו נפסק כדלהלן:

א. אחרי שלדעת שני הצדדים פניהם לגירושין, ואף האשה מודה שלאור המסיבות והפירוד המוחלט הנמשך שנים, אין באפשרותה להכריח בעלה שישלים וגם היא מוכנה להתגרש, לכן דעת ביה"ד, שלא נראה כל סיכוי לשלום ביניהם, ועל הצדדים להתגרש מיד ללא דיחוי, ובפרט שהבעל טרם הוליד ילדים. אף שדבר זה אינו מטרידו, וגם לא טיפלו בזה ויתכן שגם אחרי הגירושין לא ישא אשה בת בנים, בכ"ז דעת ביה"ד שעליו לקיים מצוה כהלכתה ולהתגרש כד"ת.

ב. אשר למניות החברה ג. בע"מ הרשומים רק ע"ש האשה ואפילו אם נקבל טענות הבעל על השקעותיו ברכישת חלק ממניות אלו, אבל עצם הדבר שרשם רק ע"ש האשה, מקנה לה הזכות על בעלות המניות האלו.

ג. בקשר לדירת המגורים שהיתה רשומה בעת הנישואין רק ע"ש האשה וכעבור מספר שנים העבירה מחצית הדירה ע"ש הבעל, לא הוכחה טענתה שכאילו הבעל הבטיח לה כתמורה רישום ביתו גם על שמה, אף שלא נראית לביה"ד טענתו שכאילו נתן לאשה "תמורה" על קבלת חלק בדירתה, ואין הגיון בזה שזוג שלכל אחד רכוש משלו רק צד אחד יעביר רכושו לצד שני, בכ"ז אין הוכחה ברורה שנוכל להפקיע חלק הבעל בדירה, אבל זכות ראשונה לאשה ברכישת חלקו של הבעל ואם האשה לא תקנה החלק של הבעל, הזכות לבעל לקנות חלק האשה, או שהדירה תימכר והצדדים יתחלקו בשוה בכסף שיתקבל מהמכירה.

ד. כל צד שיקנה חלקו של השני, תיחשב הדירה כפנויה לצורך חשבון המחיר שעליו לשלם, והמחיר ייקבע ע"י ב"כ הצדדים בדרכים המקובלות במקרה כזה.

ה. לאור זה נופלת טענת האשה שכאילו היא שותפת בתמורה שהתקבלה ממכירת הבית שהיה רשום רק על שם הבעל, דהיינו המכונתית שנרכשה בחלק מהכספים האלו, לכן המכונתית הרשומה ע"ש הבעל תישאר בבעלות הבעל.

ו. אשר לרהיטי הבית, "הפער" בטענותיהם גדול. בזמן שלדברי הבעל הוא השקיע הרבה כספים בזה, ולדברי האשה בזמן הנישואין היה כבר קיים החלק העיקרי של הריהוט, ידון ביה"ד בזה בדיון האמור לקמן, בסעיף י'.

ז. ואשר לטענת האשה על משיכת הבעל כספים רבים מהחשבון המשותף בבנק, הרי שכפי שצויין כבר לעיל, רוב הכספים שנמשכו הם מכספים שהוכנסו ע"י הצדדים, גם אחרי שהבעל משך מהם סכומים נכבדים, ולמרות זה הכניסה האשה עוד כספים לחשבון המשותף ואף על משיכות הבעל שיש מקום לטענתה בזה, טוען הבעל שהוא היה זה שהכניס הכספים לבנק, לכן אין ביה"ד יכול לחייב הבעל בהחזרתם מבלי כל הוכחה שהיו שייכים לאשה, או שלפי הדין היו שייכים לה, ולא היו מעשי ידיה ששייכים לבעל אם היה זן אשתו בזמן ההוא.

ח. ואשר לטענת האשה בקשר למטבע זר שנעלמו מהבית, הרי שגם לדבריה לא טענה טענת ברי שהבעל לקחם, והבעל מכחיש מכל וכל שיש לו קשר לזה, אין לחייב הבעל בהחזרתם, או כל דבר שיכול לחייב הנתבע כשהוא כופר הכל.

ט. הבעל חייב לשלם לאשה את כתובתה, נוסף לזה עליו לשלם לאשה את הכספים שהאשה נתנה לבעל לפדיון המשכנתא על הבית שלו, ושהיה בסכום של אלפיים וארבע מאות ל"י, ולביה"ד לא ברור מה היה שווי הבית בזמן פדיון המשכנתא, ומה היה אחוז של הסכום הנ"ל בשווי הבית, ועל הבעל להחזיר את אחוז השווי מתוך העשרים וחמש אלף שקיבל ממכירת הדירה הזאת. ועל הצדדים לנהל מו"מ בזה. ואם לא יבואו לידי הסכם בזה, יחליט ביה"ד על הסכום שעל הבעל לתת לאשה.

י. קובעים תאריך לדיון ביום שלישי י"א אדר תשל"ז (1.3.77) שעה 10.30 ועל האשה להביא כתובתה.

יא. להעביר פס"ד זה לב"כ הצדדים וזה ישמש להם כהזמנה לדיון.

השתלשלות הענינים עד להוצאת פסק הדין נשוא הערעור מפורטת בפסק הדין.

בערעור שהוגש ע"י ב"כ האשה נטען הן על קביעת ביה"ד שמאחר שלדעת ביה"ד לא נראה כל סיכוי לשלום, "על הצדדים להתגרש מיד ללא דיווח" (סעיף א' מפסה"ד), והן באשר לסעיף ג' וד' של פסה"ד בקשר לדירת המגורים, לפיו הוכרה זכות הבעל על מחצית הדירה שהועברה על ידי האשה על שם שניהם לאחר הנישואין. כמו כן נשמעו טענות באשר לסעיפים ז'-ט' של פסק הדין, כפי שמובא להלן.

אחר העיון בטענות הצדדים ובחומר שבתיקים דעתנו היא כדלהלן:

א.

לא נתערב בשיקול דעת כב' ביה"ד שדן בדבר, שאין נראה כל סיכוי לשלום בית ושאל האשה, למרות שהגישה בשעתה תביעה לשלום בית הגיעה למסקנא זו בהגישה אח"כ תביעת גירושין מצידה היא. תביעה זו האחרונה שלא נאמר בה שהיא לחילופין, וכן דברי בא כוחה, כרשום בפרטיכל מיום ב' ניסן תשל"ה, ש"גם האשה השכילה להבין שצריכים להתגרש", אכן מוכיחים בעליל כמסקנת ביה"ד הנ"ל. ועל כן צודק כב' ביה"ד שלא ראה את התביעה לשלום בית, שניסה ב"כ האשה לעורר מחדש, כראויה לדיון כיון שהיא בבחינת "אטרופי בי דינא בכדי לא מטרנחנן" (ב"ק ע"ט ע"ב).

ברם מאחר שהאשה וב"כ הצהירו במפורש בהמשך הדיונים שחוזרת מתביעת הגירושין, אין אנו רואים שיש מקום למה שנאמר בסעיף א' של פסה"ד "שעל הצדדים להתגרש מיד ללא דיווח". לפי תנאי הנידון, ראוי הוא אמנם שהצדדים יתגרשו, אולם אין לחייב האשה לקבל ג"פ.

ב.

ואשר לסעיף ג'. ביה"ד קובע שלא נראית טענת הבעל "שכאלו נתן לה תמורה על קבלת חלק בדירתה". ואף אנו בדעה זו, שהרי הריהוט שלפי דבריו קנה, אין לראות בו שום תמורה, שאם גם נכונה טענתו בזה, דבר שהוא כשלעצמו שנוי במחלוקת בין הצדדים, וכפי שנקבע בפסה"ד (סעיף ו') ביה"ד ידון בדבר, מכל מקום היה בשימוש הבעל לא פחות משימושה של האשה, ואף הבעלות על הריהוט לא הועברה לאשה, א"כ איך יתכן לראות זאת כתמורה, והרי הבעל חייב במדור האשה, והריהוט הוא חלק מתנאי הדיון. יש לראות איפוא את העברת הדירה שהיתה לפני הנישואין של האשה - על שם שניהם, כמתנה מצד האשה, גם אם לא נקבל את טענת האשה, שלא הוכחה, שהיה מדובר מפורש שהבעל יעביר מצדו את הדירה שהיתה שלו בשעת הנישואין, אף היא על שם שניהם, מה שלא בוצע, ודין מתנה שהאשה נותנת לבעל אחר הנישואין, כשהוא בא להוציאה, עליו להחזירה לאשה, כי לא נתנה על מנת למיפק.

דבר זה יוצא ברור ממה שכי' בס' "מקור ברוך" והובאו דבריו ב"באר היטב" לסי' ע"ז (סעיף ז') שגם במורדת שטוענת מאיס עלי דין המתנות שנתנה האשה כדי נכסי צאן ברזל, שאם תפסה תפסה (לדעת הי"א שבסי' ט"ז ס"ב, ברמ"א). [וסברתו נראית, אעפ"י שלכאורה אין זה דומה לנכסי צאן ברזל, שהללו ניתנו מעיקרא בתנאי מפורש שאם יגרשנה חייב להחזירם לה. שהרי זה שנפסק בזה (לדעת הי"א שהביא הרמ"א) שאם תפסה בלאותיה קיימים - תפסה, ואין מוציאים מידה, הוא מפני שענין זה, אם הפסידה או לא הפסידה בלאותיה הקיימים, הוא במחלוקת בגמרא, ובעיא דלא איפשטא. והרי גם מאן דאמר שלא הפסידה בלאותיה הקיימים ומוציאים גם מיד הבעל המוחזק, אינו מפני שרואים כאילו מרגשה מרצונו ויוזמתו, שאם כן היה לומר לדעה זו שעליו להחזיר גם מה שכילה מנכסי הצאן ברזל. אלא ע"כ כל עיקר שלא הפסידה הוא מפני שאמדינן לדעתה שלא הכניסה לו אדעתא למיפק, ואעפ"י שהמרדה היא מצידה. וזה רק באשר למה שעדיין קיים מנכסיה. מה שאין כן במה שכילה הבעל, ואנו באים להוציא ממנו, קיימת סברא הפוכה, שעל דעת שתמרוד ותצא ממנו שלא ברצונו, לא התחייב.

וכיון שכן, שלא מכוח התנאים המפורשים אתינן עלה, אלא מכוח האומדנא, שעל מנת למיפק לא הכניסה לו, אומדנא זו הרי קיימת שפיר גם כלפי מתנות שנתנה האשה לבעל ללא כל תנאי במשך הנישואין, שלא נתנתם על מנת למיפק, ע"כ פוסק "מקור ברוך" שדין מתנות אלה הוא כדין בלאות הקיימים שבנכסי צאן ברזל.

ודון מינה, שכל זה כשהיא המורדת, שבזה נשאר הדבר ספק שלא הוכרע בגמרא, גם כאשר לנכסי צאן ברזל, וע"כ רק אם תפסה תפסה, אבל אין מוציאים מידי הבעל. אבל בנידון שהבעל תובע הגירושין, ואין סיבה מספקת להיענות לתביעתו, בזה פשוט שגם מה שבידו עליו להחזיר, כי על מנת למיפק לא נתנה לו. והרי זה בדומה למ"ש במורדת שכל המתנות שנתן לה הבעל עליה להחזיר.

וכל זה לפי האמור ב"מקור ברוך". אך במאירי מבואר שדין המתנות שהאשה נותנת להחזירם לה גם במורדת דמאס עלי. שכן מבואר בדבריו בסוגיא דמורדת "שאם תפסה בלאותיה תפסה. וכן מחזיר לה מה שנתנה לו במתנה, שלא נתנה לו על דעת כן" (עיי"ש בדבריו והערת המו"ל). הרי שרואה כוח האשה עדיף במתנות שנתנה לו אחר הנישואין מאשר נכסי צאן ברזל, שהדין להחזירם לה, אעפ"י שהם בידי הבעל, א"כ מכל שכן וק"י, כשיוצאת ממנו במרדת הבעל ומרצונו ויוזמתו.

ונראה שהחזרת המתנות לאשה בכה"ג, אינו תלוי במתן הג"פ בפועל, בדומה למה שתפסה בלאותיה, שאינה מחזירתם, גם אם הבעל מעכב את מתן הגט, שהטעם שעל מנת למיפק לא נתנה, קיים במצב שקשרי האישות אינם קיימים בפועל. וכש"כ בנידון שהמרידה היא מצד הבעל (ועי' "שבות יעקב" ח"א סי' ק"ח נידון דינא דמתיבתא כשעוד לא נתגרשה).

אלא שלכאורה אין זו דעה מוסכמת אליבא דכו"ע. כי בתשו' מהר"א מזרחי סי' ט"ז שהובאה ב"חתם סופר" (אה"ע א, סי' קמ"א, וצוטט ב"פתחי תשובה" סי' צ"ט סק"ז) כתב בענין מתנות שנתנה האשה או קרובה לבעל "אפי' אם מגרשה לדעתו בלי שסרחה עליו הכל שלו, ומייתי לה בק"י דנותן לאשה מסתמא דעתו למיקם קמיה אפ"ה זכתה במתנה, מכש"כ מתנות שנתנום לחתן דמשום אקרובי דעתיה הוא דודאי הם שלו". והעיר בזה "חתם סופר" "ולא היה צריך לק"י כי פשוט הוא מאותו טעם שכל הגאונים דאטו מאן דיהיב מתנה למאן דרחים, ערבא שקיל שיהיה אוהבו לעולם וה"י דכוותיה, אפי' נושא היום ומגרש למחר הכל שלו".

אך נראה שאין מזה סתירה למה שכתב המאירי. כי הדברים אמורים שם במתנות שניתנו לבעל בזמן האירוסין והנישואין, ובזה גם סובבים דבריו של "חתם סופר" שמסיק על פי הנ"ל:

לכן דעתי מה שנוהגים ליתן להחתן חלוק לבן שלובשו בימים נוראים שקוראים קיטע"ל וגם טלית של יו"ט, שאינו צריך להחזיר כשמגרש אשתו, שכן הם דבריו של מהר"א מזרחי בנידון, במתנות דחתנא, דאיכא למיתלינהו משום איקרובי דעתא, אי נמי משום מנהגא דאי אפשר בלא מתנות אי לא יהיב ליה מידי יתבטל **חיתונה לגמרי**. ואנן סהדי, דמשום חיבת חיתון גמר והקנה.

הרי ברור שרק במתנות שבזמן החיתון הדברים אמורים, "דאי אפשר בלא מתנות", דבזה יש "אנן סהדי". אבל לא במה שנותנת האשה לבעלה במשך הנישואין דלא שייך הני טעמי, בפרט כמו בנידון דידן שנתנה לו חצי דירתה, דאנן סהדי שאין לך שום אשה שתתן לבעלה חצי דירת מגוריה, ולהיות תלויה בו שיגרשנה, ותצטרך לשלם לו דמי דירתה או ישליכנה לרחוב. ובזה נראה דתתיישב גם הערת "חתם סופר" שלא הי' צריך לק"י. וכן כי שם דאי מצד הק"י, "הק"י הנ"ל פריכא הוא כיון שהוא מוציאה שלא לרצונה".

אכן י"ל בכוונת המהר"א מזרחי, דודאי אין לדון בזה ק"י ממש, כיון שמוציאה שלא לרצונה, ועכ"פ הדבר בידו תלוי, שאם לא ירצה לא יגרשנה.

אלא שכוונתו להשוות וללמוד בק"י על שעת החיתון שאז מנהג העולם לתת מתנות ו"אי לא יהיב ליה מידי יתבטל חיתונה לגמרי". בכגון דא עכ"פ אפשר ללמוד בק"י שודאי ניתן על דעת שלא להחזיר.

אכן אכתי קשה לתאם לזה מש"כ ב"מקור ברוך" הנ"ל. שהרי דבריו סובבים גם הם על מה שהאשה נתנה בזמן השידוכים.

ואולי המדובר שם במקום שאין רגילות שהאשה תתן מתנות, רק אבי האשה. (וצע"ק שהדברים סתומים ולא העיר בזה לא "באר היטב" ואף לא "פתחי תשובה" על אתר).

עכ"פ דברי המאירי ברורים ומפורשים לפנינו. וכאמור אין הם נסתרים ממש"כ המהר"א מזרחי, כי דבריו מתיחסים רק על מתנות שנותנים בשעת החיתון, וכפי המנהג המקובל. ואינו ענין למה שהאשה נותנת לבעל זמן רב אחר הנישואין. (וק"י אין כאן כנ"ל, שכן אין יציאתה ממנו בג"פ תלויה ברצונה).

ואם כן נידון שלנו, שהאשה העבירה את חצי הדירה של מגוריהם על שם הבעל, זמן רב אחר הנישואין, אינו ענין למה שהעלה המהר"א מזרחי ובהסתמך עליו - "חתם סופר". ויש לדון בו עפ"מ"כ במאירי, וק"י ממה שכתב בנידונו, וכנ"ל, שדין מתנה זו להחזירה לאשה, שלא נתנה לו על דעת כן שיוציאה.

ג.

אשר לטענת האשה שנתנה סכום כסף לפדיון המשכנתא שהיה על הבית שלו, שלדבריה היה מדובר על מנת שיעביר חציו על שמה, ובמקום זה מכר את הבית וקנה בחלק מן הכסף מכונית, ואשר ע"כ יש לזכותה בשותפות במכונית.

עצם טענתה באשר לבית שלו לא הוכחה, ואילו מכירת הבית וקניית המכונית היו גם לפי טענת האשה, שלא בהסכמתה. אין איפוא שום יסוד לזכותה בחלק מהמכונית. ולו גם יהא כדבריה שהשתמש בכסף הפדיון שלא ברשות, ואף אם נראה את השימוש בכסף זה כגזל, אין הגזלן משלם אלא כשעת הגזילה.

[היה מקום לדון על החלק בפדיון הדירה כפי שזיכרה כב' ביה"ד בפסה"ד (סעיף ט') אולם לא ניכנס לסוגיא זו, מאחר שלא בא ערעור ע"ז מצד הבעל].

כן אין אנו רואים ממש בטענה על העלם סכום כסף בדולרים שהיה בבית לפי טענת האשה, וזה היה ודאי על ידי הבעל, מהנימוק שנתפרש בפסה"ד, וגם משום שעיקר הטענה על העלמות הכסף עלה בפני ביה"ד על ידי הבעל דוקא, (פרטיכל מיום א' ניסן תשל"ה עמ' ב'): "כ"כ הבעל - בבית היה עשרת אלפים דולר והיא הוציאה מהבית. וכו' האשה מכחישה את סכום הדולרים, ומודה על 0572 דולר, וזה נעלם, נראה שהוא לקח. "אני לא לקחתי". (לא ברור אם מלים האחרונות הוא המשך דברי האשה, או שהיא תשובת הבעל).

מנוסח הדברים הללו נראה שאז לא עלה על דעת האשה להעלות זאת כתביעה נגד הבעל, אדרבא הבעל הוא שהזכיר לראשונה את ענין הדולרים כתביעה נגדה, והאשה אמרה דבריה כהתגוננות.

לא נוכל להתערב גם במה שפסק כב' ביה"ד בענין הבעלות על המניות והכספים שבבנק, שפסקו מדין ספק המוציא מחבירו עליו הראיה.

עפ"י כל הנ"ל אנו פוסקים:

א. אין האשה חייבת לקבל ג"פ, אלא א"כ יבואו לידי הסכמה, וסעיף א' של פסה"ד נשוא הערעור בטל.

ב. כן מתבטלים סעיפים ג' וד' מפסה"ד נשוא הערעור, ועל הבעל להחזיר לאשה את החלק שנתנה לו בדירתה, ורישום חצי דירת האשה שנרשם במשרד ספרי האחוזה על שם הבעל בטל, והאשה רשאית וזכאית להחזיר רישום כל הדירה על שמה בלבד.

ג. שאר הסעיפים שבפסק הדין שרירים וקיימים.

סימן נב : מתנות הנשואין וקנין הטאבו

לפנינו ערעור על פס"ד של כב' ביה"ד האזורי לת"א מיום י"ד אדר"א תשל"ח (תיק לז7210 / -פורסם בפד"ר כרך י"א עמוד 116), האומר:

"א. הצדדים יתגרשו בג"פ כד"ת בהתאם להסכמתם.

ב. דירת המגורים הרשומה על שם שניהם תחולק ביניהם בחלקים שווים המשכנתא תשולם ע"י שניהם שווה בשווה.

ג. אין לחייב את הבעל במזונות האשה".

הערעור הוגש ע"י האשה ונסב על סעיפים ב' וג' של פסה"ד.

גוף העובדות, כפי שסוכמו ע"י אחד הדיינים עם מתן הנימוקים לפסה"ד, הם כדלהלן:

"הצדדים נישאו בתאריך 17.6.75 בתאריך ו' אדר תשל"ז הגיש הבעל תביעת גירושין שבה כרך את ענין המזונות. טענתו היתה כי האשה מסרבת לקיים עמו יחסי אישות. בתאריך כ"א אדר תשל"ז הגישה האשה תביעת מזונות. על טענתו של הבעל השיבה, כי הבעל חסר כוח גברא ואינו מסוגל לקיים יחסי אישות. לביסוס טענתה הציגה האשה אישור רפואי של ד"ר אוקסהורן, המאשר כי קרום הבתולים שלם. האישור ניתן ב-22.4.77. הבעל הציג תעודה מד"ר לוונטל (מתאריך 11.11.77) שבה נאמר כי "הבעל בריא לחלוטין מבחינת אפשרות קיום יחסי מין ומסוגל לקיים יחסי מין ואינו אימפוטנט וכן מסוגל להפרות אשה".

בית הדין לא נכנס לבירור הסוגיה הרפואית ותעודות הרופאים, משום שהצדדים הסכימו כבר בישיבה הראשונה להתגרש. סלע המחלוקת המעכב את הגירושין היא דירת הזוג הרשומה ע"ש שניהם. לטענתה של האשה נרכשה הדירה כולה ע"י אבי האשה, במחיר 130,000 ל"י ומשכנתא 40,000 ל"י, ואילו הבעל תרם רק את הוצאות החתונה (שנערכה באולם "גן-אורנים") הבעל טען כי ניתן על ידו סכום של 40-45 אלף ל"י במזומן 13,200 - ל"י ששולם על ידו ע"י המשכנתא. לדבריו, נוצרה קופה משותפת שממנה מומנה הדירה והחתונה. אולם גם הוא מודה שרוב הסכום ניתן ע"י הורי האשה.

הבעל דורש את מחצית הדירה בנימוקים אלו: (א) יצירת ה"קופה המשותפת" היא בבחינת "השותפים שהטילו לכיס" שמבואר בשו"ע חו"מ (סי' קע"ז סעיף ה') שהריוח הוא בשווה, ולא לפי ההשקעה; (ב) החוזה והרישום בטאבו שנעשו ע"ש שניהם, מהווה מתנה מצידה של האשה על חציה של הדירה, בפרט שהרישום בטאבו נעשה כשנה אחרי הנישואין.

ב"כ האשה מתנגד לתת לבעל כל חלק בדירה, כאמור לעיל. נוסף לכך הגישה האשה תביעות שונות למזונות, לצו מניעה ולהחזרת חפצים.

עד כאן העובדות העיקריות שבתיק.

הנימוקים לפסה"ד ניתנו ע"י שנים מהדיינים, ותוכנם ניתן בזה.

כותב האחד:

דוחה טענות הבעל על יצירת "קופה משותפת" של בני הזוג שרווחיה מתחלקים בשווה; קובע שהרישום בטאבו מהווה קנין, ואין לראות במקרה דנן את הרישום כאילו נעשה רק למראית עין; קובע שיש לקבל טענת הבעל, שאעפ"י שלא הושקע על ידו ברכישת הדירה רק סכום מצומצם (על גודל הסכום יש, כאמור, הכחשות בין הצדדים) מכל מקום מאחר שהרישום בטאבו נעשה על שם שניהם, יש לראות את זה כמתנה

